

LINE KYED KNUDSEN

EN EFTERSKOLE
HVOR ONDSKABEN
ALDRIG SOVER

MØRKE DYR

CARLSEN PULS

EN EFTERSKOLE, HVOR ONDSKABEN ALDRIG SOVER

Oskar er svømmer, men en dag til træning går det galt. Han holder sin allerbedste ven alt for længe under vandet i vrede. Hans mor forstår det ikke. Han forstår det ikke selv.

Han tager på efterskole for at komme til sig selv, blive klogere på sig selv.

Men efterskolen har en mørk fortid, som aldrig sluttede.

Et mørke, der peger lige ind i de mørkeste kroge af Oskar.

Mørkedyr er en gyser om at bevæge sig ind i sit eget mørke
og komme ud på den anden side.

Fra ca. 14 år

LINE KYED KNUDSEN HAR MED MØRKEDYR SKREVET EN NERVEPIRRENDE EFTERSKOLEGYSER

Line Kyed Knudsen er en erfaren forfatter. Mere end 100 bøger for børn og unge er det blevet til, siden hun debuterede i 2003. Rent faktisk er Mørkedyr hendes bog nummer 105, og det er en roman om det, der skræmmer os, og det, der forbinder os. Om at gå fra barn til voksen; om vrede, forvandling og den skrøbelige grænse mellem kontrol og kaos.

Bogens hovedperson hedder Oskar. Han er 16 år og skal på efterskole efter niende klasse. Han er vokset op som enebarn med en hårdtarbejdende forsker-mor og har aldrig haft en far. Han elsker

at svømme og drømmer om at blive udtaget til OL. Udadtil er han selvsikker og charmerende, men inden i ham gemmer sig en del vrede, som han har svært ved at styre. Blandt andet bliver han smidt ud af sin svømmeklub på grund af en voldsom hændelse, hvor hans bedste ven var tæt på at drukne.

Da Oskar sendes på Tårnø Efterskole, er det sidste chance. Kan han opføre sig ordentligt et år, så kan det være, at svømmeakademiet vil genoverveje at optage ham.

Line Kyed Knudsen fortæller: "Oskar balancerer på kanten af voksenlivet, og hans indre liv er præget af uro, usikkerhed, en fornemmelse af at være forkert, og samtidig har han en længsel efter at være en del af et fællesskab. Da han starter på Tårnø Efterskole, bliver hans temperament udfordret. Og hans nysgerrighed pirres, da han får en mistanke om, at noget

lurer på ham inde i skoven. Kampen for at styre temperamentet og de gamle følelser bliver til sidst en kamp på liv og død."

Læs evt. resten af artiklen her: <https://bog.dk/line-kyed-knudsens-morkedyr-er-en-uhyggelig-efterskolegyser/>

TEORETISK UDGANGSPUNKT

1. "Litteraturundervisning" af Sofie Langballe Løvschall og Maibritt Schmitt, Dansk lærerforenings Forlag, 2025
2. "Sand mellem tærne" af Marianne Hundebøl, Alinea 2021
3. "Grib litteraturen! 50 litteraturredidaktiske greb" af Ayoe Quist Henkel, Jan Frydensbjerg, Ulla Maria Michaelsen, Anja Christina Houlinde Simonsen og Janne Terese Jakobsen, Gyldendal 2020

"Hvis vi ønsker at antænde elevernes indre glød for litteratur, må vi gøre litteraturen tilgængelig for dem og åbne litteraturens univers igennem oplevelser. Eleverne skal ikke bare læse og forstå litteraturen, men lære at lade sig røre af den, grine af og med den, og de skal udvide deres horisonter gennem den. Først dér bliver litteraturen til oplevelser, som eleverne dannes af." (1, side 9)

"Vi møder såvel nutidens som fortidens og fremtidens stemmer, og dette kan i bedste fald give os mulighed for at forstå os selv, opleve nye perspektiver på eksistentielle problemstillinger, og vi kan gøre os erfaringer med, at vi ikke er alene. Litteraturen kan sætte virkelighedens problemer, temaer og dilemmaer i perspektiv, og den kan være et fantastisk afsæt til gode og lærerige diskussioner." (1, side 11)

"I tilrettelæggelsen af litteraturundervisningen er der tradition for at tænke i et før, under og efter læsning" (1, side 13), men forfatterne bag både "Litteraturundervisning" og "Grib litteraturen! 50 litteraturredidaktiske greb" fokuserer også på "at

udvikle en grundlæggende åbenhed hos eleven, en æstetisk indstilling, en særlig stemthed for litteratur." (1, side 13)

Forfatterne bag "Litteraturundervisning" (1) opdeler fasen "stemthed" i to mindre faser:

Den almene stemthed, hvor det primære formål er at løfte læseglæden. Det er vigtigt, at eleverne får tid i skolen til at læse, og at læsningen ikke altid forbindes med lærerstillede opgaver, som bryder læseoplevelsen op. Formålet kan være: I skal have en god læseoplevelse. Prioritér også højt læsning, som giver eleverne mulighed for at være lyttere og danne indre billeder.

Den rettede stemthed, hvor underviseren sætter en mere præcis retning for den kommende læseoplevelse ved at skabe forforståelse og forventninger til den litterære tekst. Det er også den rettede stemthed, som forfatteren bag "Grib litteraturen" henviser til her:

"Her skabes forventninger til og forforståelse i forhold til den litterære tekst, før den læses. Det kan være i forhold til tekstens indhold og tematikker, og det kan være for at skabe baggrundsviden hos læserne, fx hvis den litterære tekst foregår eller er skrevet på et andet historisk tidspunkt. Konkret kan det fx være ved, at eleverne reflekterer over et værks forside eller billeder fra bogen, at de smager på sætninger fra bogen eller fysisk kommer i et rum, der kan gøre dem stemt for teksten igennem sansemæssige indtryk." (2, <https://grib litteraturen.gyldendal.dk/vejledning/de-fem-faser>)

TIL LÆREREN

Opgaverne til romanen "Mørkedyr" af Line Kyed Knudsen støtter litteraturarbejdet før, under og efter læsning, og de tre faser markeres grafisk med de tre tegnsætningstegn: spørgsmålstegnet, udråbstegnet og kolonet.

Alle faserne i litteraturarbejdet har læseglæde som overordnet formål: at vække elevernes nysgerrighed og styrke deres tillid til, at deres oplevelse af læsningen er betydningsfuld.

Før eleverne får romanen i hænderne og arbejdet med de tre faser i litteraturarbejdet starter, skal du vække deres nysgerrighed og dermed læselyst: Det gør du med en læselokker – en aktivitet, der lokker eleverne ind i læsningen ved at skabe et fælles udgangspunkt, hvor eleverne er motiverede og nysgerrige på den kommende læsning.

Før romanen afsløres: Læselokker

En engagerende aktivitet, der bruges som optakt til et litteraturarbejde for at fange elevernes opmærksomhed og vække deres nysgerrighed for en ny roman.

Før læsning: Læs med spørgsmålstegn

Eleverne skal undersøge forfatteren, titlen, forsiden, bagsideteksten, forsatspapiret og genretræk.

Under læsning: Læs med udråbstegn

Eleverne inviteres til at læse opmærksomt og undrende. Den undersøgende tilgang skal give eleverne plads til selv at tage styringen ift. hvad de oplever, mens de læser. Med udgangspunkt i elevernes observationer skal læreren sikre, at eleverne tilegner sig danskfaglige kompetencer.

Efter læsning: Læs med kolon

Når eleverne har læst romanen, skal de i gang med den sidste fase, der fungerer opsummerende – og derfor skal de bruge læsestrategien: Læs med kolon, som peger fremad i teksten og varsler, at der følger en opremsning, en forklaring, en uddybning eller et citat.

Efter læsning: Sæt et punktum

Til allersidst skal eleverne "sætte et punktum" med kreative og engagerende opgaver, så eleverne afslutter forløbet med en legende og sjov oplevelse.

LÆSELOKKEREN

Romanen indledes af en **INTRO**, der med et uhyggeligt og faretruende forudgreb fungerer som et varsel om, hvor historien senere vil tage læseren hen. I scenen beskrives et tilfangetaget menneske, der har været fanget så længe, at hun opfører sig dyrisk. Hun er opgivende overfor, at hun kan komme levende ud af situationen: "Den sol hun aldrig kommer til at se igen."

Det efterfølgende kapitel starter med en scene og et persongalleri, som eleverne vil opleve som genkendeligt: En svømmehal, en træner og to kammerater, der konkurrerer.

Skjul bogens omslag for eleverne, og fortæl eleverne, at du nu vil læse to kapitler op for dem. Lad, som om, de ikke er taget fra den samme roman. Efter læsning af hvert kapitel kan I tale om genre, stemning og de personer, som optræder. Det lægger fundamentet for en efterfølgende dybere forståelse af, hvordan en forfatter kan variere sin stil og teknik inden for samme værk.

Spørg eleverne – lav evt. en afstemning: Hvilken roman vil I helst læse? Hvorfor? Og først derefter afslører du, at begge kapitler er taget fra den samme roman, som I skal i gang med at læse. På den måde anerkender og udnytter du, at nogle elever motiveres af spænding og gys, mens andre foretrækker identifikation og genkendelse – og viser eleverne, at en god historie kan kombinere gys og genkendelse for at skabe en rigere læseoplevelse.

Efter afsløringen kan du tale med eleverne om, hvordan deres læsemotivation påvirkes af, hvordan en roman indledes. Det kan måske også lede til en metadiskussion om forfatterens intentioner med at indlede romanen med to så forskellige kapitler.

FØR LÆSNING: LÆS MED SPØRGSMÅLSTEGN

Først nu får eleverne lov til at se romanens forfatter, titel og forside. Brug evt. Elevark 1, så eleverne kan nærstudere forsiden uden at have adgang til bagsideteksten.

Ordet "mørkedyr" er måske ikke et ord, eleverne kender og bruger. Det refererer til et dyr, der foretrækker at leve i mørke. Et eksempel, der nævnes i ordbogen, er termitter.

- Hvordan passer romanens titel med de to kapitler, som jeg lige har læst op?
- Hvordan passer romanens forside med de to kapitler, som jeg lige har læst op?
- En efterskole, hvor ondskaben aldrig sover – hvad kan det betyde?
- Kender I forfatteren? Hvis ikke, så er det godt at have en håndfuld bøger fra hendes omfattende forfatterskab med i klassen.
- Udlever romanen: Læs bagsideteksten, og brug de to modsætningspar: menneske/monster og kontrol/kaos som udgangspunkt for en classesamtale om elevernes forventninger til romanen.
- Bemærk også romanens forsatspapir – den mørke himmel med stjernerne. Eleverne må gerne få øje på, at "intet er tilfældigt".

UNDER LÆSNING: LÆS MED UDRÅBSTEGN

Når eleverne "læser med udråbstegn" i en roman, så skal det ses som en metafor på, at de skal læse med en undersøgende tilgang til litteratur. Det handler om at gå fra passiv, overfladisk læsning til en interaktiv og undersøgende tilgang, hvor eleverne tænker kritisk og skaber mening, mens de læser. Formålet med at gøre eleverne til aktive læsere er at give dem redskaber til at engagere sig dybt i en tekst, hvilket fører til en bedre forståelse og fastholdelse af indholdet. Strategien kombinerer elevautonomi og lærerstyring.

Når strategien bruges i en printet novelle, kan eleverne konkret sætte udråbstegn i tekstens margen, når de bemærker noget interessant, som kan undersøges nærmere. Når elever læser romaner med udråbstegn, skal de bruge enten en post-it-blok eller index-faner, så de kan markere særlige sekvenser i teksten, som de måske vil undersøge nærmere.

Undervisningsdifferentiering: Nogle klasser/elever har måske brug for mere støtte under læsningen, og nedenstående skema kan inspirere til, hvad du kan bede eleverne om at være særligt opmærksomme på, mens de læser romanen.

Men ellers er det tanken, at eleverne uden lærerstyring skal "sætte et udråbstegn/en post-it" i teksten, når de opdager noget, som de vil undersøge nærmere. Du kan også differentiere inden for samme klasse: Nogle elever kan læse og selv udvælge deres udråbstegn, andre skal have lærerstøtte.

Når eleverne selv opdager og markerer interessante elementer i teksten, er lærerens rolle at hjælpe dem med at sætte ord på deres observationer. Dette gøres ved at introducere og anvende de korrekte fagtermer (analysebegreber), som bruges i litteraturanalyse. Det gør elevernes arbejde mere kvalificeret og præcist. Nedenstående skema er eksempler på, hvordan der kan samles op på elevernes udråbstegn i klassen. Eleverne skal ikke gennemanalysere alt, de bemærker – de skal udvælge de udråbstegn, som de er mest optagede af. Støt eleverne i at argumentere for, hvorfor de netop dykker ned i det valgte udråbstegn.

Du kan bruge oplæsningen af de to første kapitler som et eksempel på læsestrategien: Læs med udråbstegn. Eleverne bemærkede sandsynligvis ... at stemningen i introkapitlet adskiller sig meget fra det første reelle kapitel, og det kan føre til en opmærksomhed på de litterære virkemidler: forudgreb og set up - pay off. Og måske også til undervisning i, hvordan en forfatter med sanser kan lave vellykkede miljøbeskrivelser, der beskriver både det fysiske og det psykiske miljø.

Eleverne bemærker måske ...

Læreren skal guide eleverne til at bruge analyse- og fagbegreber fx

... at stemningen i introkapitlet adskiller sig meget fra det første reelle kapitel

- Forudgreb og set up – pay off
- Miljøbeskrivelser (fysisk/psykisk)

... at vi oplever historien set gennem Oskars øjne

- Synsvinkel: Hvem ser og oplever handlingen, og hvordan påvirker det læseren?

... at Oskar selv tvivler på, hvad der skete under vandet i svømmehallen

- Pålidelig/upålidelig fortæller

... at Oskar skal lære at styre sin vrede: "Ingen vrede, ingen ballade"

... at Oskar kæmper mod sig selv – en indre kamp og en kamp mod en udefrakommende fjende

- Personkarakteristik (indre/ydre)
- "Hvad er Oskars drømme, ønsker og frygt, og hvordan påvirker det hans handlinger?"
- Showing/telling: "Hvad gør/siger Oskar? Og hvad fortæller det om ham?"
- Oskars vrede: De syv dødssynder og dyder
- "Hvilke følelser undertrykker du?"

... at forfatteren springer i tiden: før og nu

- Komposition: Lav en tidslinje, der viser, hvordan romanen er bygget op i de to spor.
- "Hvad sker der i FØR-sporet? Hvilken betydning har det, at læseren føres tilbage til tiden før efterskolen?"
- Notér de allermest uhyggelige og spændende scener i NU-sporet, og lav en spændingskurve, der viser, at spændingen stiger, jo længere vi kommer ind i historien.

... at forfatteren ofte sammenligner mennesker med dyr (fx Oskars adfærd på side 12 og beskrivelsen af Andreas på side 22)

- Undersøg romanens sproglige virkemidler som metaforer, symboler eller billedsprog

... at forfatteren bruger særlige beskrivelser til at skabe en uhyggelig stemning	• Undersøg, hvilke genretræk fra gyseren, som forfatteren anvender for at skabe uhygge og spænding Se Elevark 2 med genretræk.
... at forfatteren ofte beskriver farver i naturen og i elevernes tøj	• Undersøg farvers symbolske betydning og kom med konkrete eksempler på, hvordan forfatteren bruger farver i sine beskrivelser
... at jeg-personen ofte bemærker, at fuglene opfører sig mærkeligt ... at eleverne skal synge om en sort fugl	• "Hvilken symbolsk betydning kan fugle have?" Fugle kan bruges til at skabe uhygge i gyserromaner ved at spille på deres naturlige adfærd, symbolik og uforudsigelighed. Det, der normalt opfattes som harmløst og smukt (fx en fredsdue), kan forvandles til en kilde til frygt (fx kan døde fugle pege på, at noget er alvorligt galt) som et forudgreb.
... at Oskar ofte spejler sig	• "Hvorfor bruger forfatteren spejlet som symbol?" Spejlet kan fx vise et ondt eller fremmedartet spejlbillede, der symboliserer en anden, mørkere side af karakteren selv. • "Hvem spejler du dig selv i?"
... at Oskars mor, lærerne og eleverne repræsenterer forskellige roller i Oskars liv	• "Hvordan forholder personen sig til de andre karakterer i teksten?" • "Hvordan reagerer de andre karakterer på personen?" • Aktantmodellen kan bruges til at analysere rollerne og de bagvedliggende kræfter i en fortælling. Modellen skaber et overblik over, hvilke elementer der driver historiens handling fremad fx hovedpersonens mål, hjælpere og modstandere.

EFTER LÆSNING: LÆS MED KOLON

Når eleverne har læst romanen, skal de i gang med den sidste fase, der fungerer opsummerende – og derfor skal de bruge læsestrategien: Læs med kolon, som peger fremad i teksten og varsler, at der følger en opremsning, en forklaring, en uddybning eller et citat.

- En opremsning: "Oprems tre ord, der opsummerer romanen."
- En forklaring: "Hvad handler romanen om?"
- En uddybning: "Hvad drejer romanen sig om?"
- Et citat: "Udvælg et citat fra romanen, som gjorde særligt indtryk på dig."

Note til læreren: Romanen drejer sig om en ung mand, der kæmper med indre vrede, men den handler om hans ophold på en efterskole.

EFTER LÆSNING: SÆT ET PUNKTUM

Efter læsning skal eleverne bearbejde det læste til en kreativ lydfortælling og/eller omdanne de opdigtede elementer fra romanen til fakta: en nyhedsartikel eller et nyhedsindslag.

Mørkedyr – fra tekst til lydfortælling

Eleverne skal omdanne en udvalgt sekvens fra romanen til en lydfortælling. Det er en proces, der involverer mere end bare at læse ordene højt. Det handler om at bringe historien til live for lytteren ved at bruge stemme, lydeffekter og musik. Det kan laves som en analog opgave, hvor en elev læser op, mens en eller flere kammerater sørger for at afspille lydfortællinger imens. De kan også vælge at lave en digital lydfortælling fx i Skoletube.

FRA SKRIFT TIL TALE: TRIN-FOR-TRIN-GUIDE

Trin 1: Forbered teksten til oplæsning

Før I optager, skal I forberede den skrevne tekst, så det passer til det talte format:

- Læs teksten højt: Gør det flere gange for at finde den rette rytme, betoning og eventuelle vanskelige vendinger.
- Markér pauser og betoning: Brug understregninger eller noter i teksten, hvor du skal holde pauser, og hvilke ord der skal have særlig vægt.

Trin 2: Optag oplæsningen

Udstyret behøver ikke være professionelt, men god lyd kvalitet er afgørende:

- Vælg dit udstyr: Du kan bruge en smartphone, en USB-mikrofon eller et professionelt optagelsesudstyr.
- Find et stille sted: Optag i et rum med så lidt støj og genklang som muligt. Du kan hænge tæpper op eller bruge et skab til at minimere ekko.
- Tal tydeligt og varieret: Du skal fange lytterens opmærksomhed med en levende stemmeføring, der skaber stemning. Variér din hastighed og dit toneleje, alt efter hvad der sker i historien.

Trin 3: Tilføj musik og lydeffekter

- Tilføj musik og lydeffekter: Brug baggrundsmusik og effekter til at skabe en mere intens og medrivende fortælling.

Trin 4: Eksporter din lydfil

- Gem podcasten som en MP3-fil, så den er klar til at blive delt.

Guide til at producere en lydfortælling i Skoletube:

<https://skoletubeguide.dk/podcasting-med-wevideo/>

Mørkedyr

– fra fiktiv tekst til nyhedsartikel eller et nyhedsindslag:

Hvis den fiktive handling fra "Mørkedyr" skete i virkeligheden, ville den helt sikkert ende i medierne. Du kan vælge enten at skrive en nyhedsartikel, eller du kan gå sammen med en makker eller en mindre gruppe, som producerer et nyhedsindslag. Hvis I vælger at lave et nyhedsindslag, er nedenstående trin-for-trin-guide jeres vigtige forarbejde.

FRA FIKTION TIL FAKTA: TRIN-FOR-TRIN-GUIDE

1. Indsamling af information

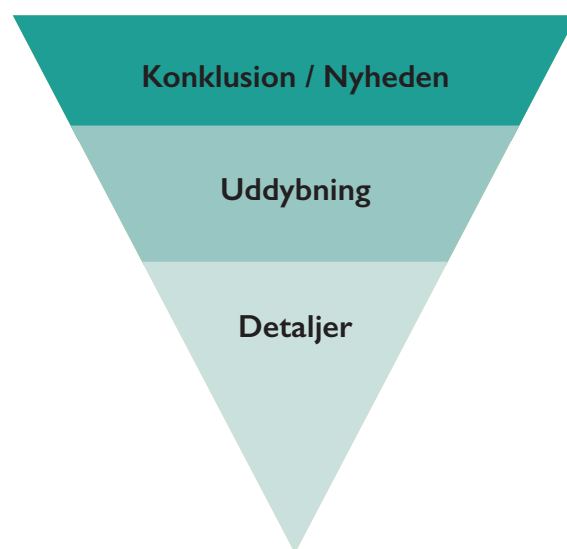
Find svarene på de seks hv-spørgsmål i romanen. Disse elementer er kernen i din nyhedsartikel.

- **Hvem:** Hvem er hovedpersonerne?
Hvem er involveret i den centrale begivenhed?
- **Hvad:** Hvad er den centrale hændelse, der er sket?
- **Hvor:** Hvor fandt begivenheden sted?
- **Hvornår:** Hvornår skete det?
- **Hvorfor:** Hvad er årsagen til begivenheden?
Hvilke motiver ligger bag?
- **Hvordan:** Hvordan skete det? Hvilke omstændigheder førte til hændelsen?

2. Omskriv til et objektivt sprog

Fiktion indeholder ofte følelser, beskrivelser og indre tanker. En nyhedsartikel skal derimod være neutral og faktuel.

- Fjern forfatterens subjektive stemme, og præsenter kun de konkrete, observerbare fakta.
- Erstat beskrivende sprog med præcise og kortfattede formuleringer.
- Hvis du skal medtage en persons følelser, skal det ske via et direkte citat og ikke som journalistens egen kommentar. Journalisten skal ikke give udtryk for personlige følelser eller holdninger.

3. Benyt nyhedstrekanten

Nyhedsartiklens opbygning er afgørende. Begynd med det vigtigste og mest spændende, og slut med de mindre detaljerede oplysninger.

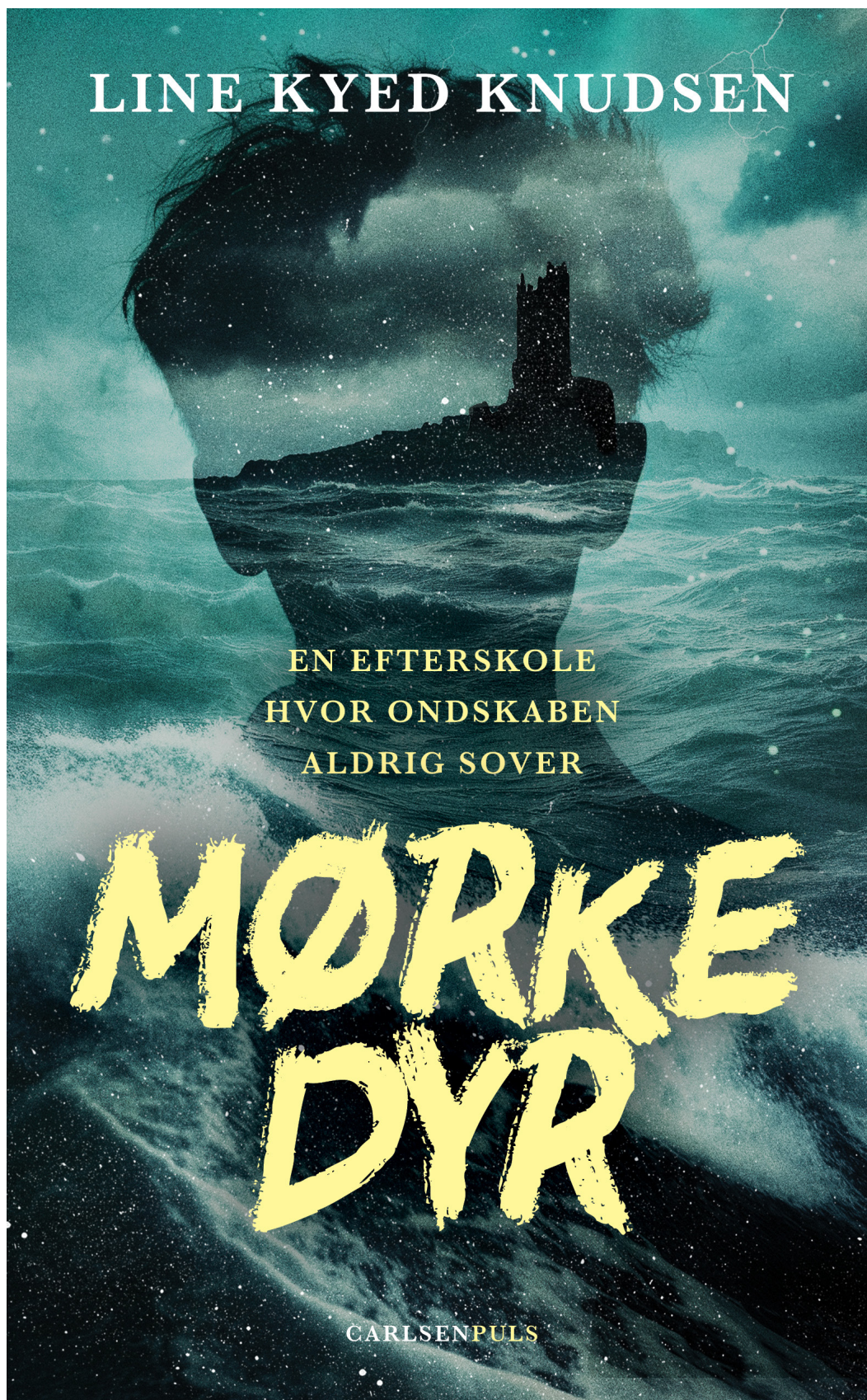
- **Rubrik (Overskrift):** Lav en kort, fængende og præcis overskrift, der opsummerer den vigtigste nyhed. Sætningen "Jeg vil fortælle, at ..." kan fungere som en sætningsstarter til en god rubrik: Fx (Jeg vil fortælle, at) ... Flere og flere unge tager på efterskole
- **Underrubrik:** Et kort afsnit, der besvarer de fleste eller alle hv-spørgsmål. Det skal give læseren et hurtigt overblik over nyheden, selvom de ikke læser videre.
- **Brødtekst:** Udbyg detaljerne fra hv-spørgsmålene i resten af teksten. Du kan her inddrage fiktive citater, interviews eller baggrundsinformation.
- **Baggrundsinformation:** De mindst vigtige oplysninger og baggrundshistorien placeres til sidst.

4. Hvem ved noget?

Der findes tre kildetyper: øjenvidner (fx elever og lærere), partskilder (fx forældrene) og eksperter (fx forskere i evigt liv)

- **Nyhedsartikel:** Indsæt interviews med en eller flere kilder. Husk at markere citater korrekt med citationstegn.
- **Nyhedsindslag:** Udvælg en interviewer, som taler med en eller flere kilder.

ROMANENS FORSIDE

GENRETRÆK I GYSERE

Atmosfære og stemning: En gyserroman bruger ofte en mørk, uhyggelig og foruroligende atmosfære til at skabe en følelse af ubehag og spænding. Dette kan omfatte:

- Isolerede steder: forladte huse, uhyggelige skove eller fjerntliggende herregårde, hvor hovedpersonerne er afskåret fra omverdenen.
- Mørke og skygger: utilstrækkelig belysning, der skjuler potentielle farer og gør omgivelserne utrygge.
- Uhyggelige lyde: knirkende gulve, hviskende vinde eller uforklarlige lyde, der tænder alarmklokkerne hos læseren.

Frygten for det ukendte: En del af gyseren er at udnytte det, vi ikke kan se eller forstå. Det, der lur i mørket, eller det, der er uforklarligt, er ofte mere skræmmende end det, der er synligt.

Identificerbar hovedperson: Læseren følger typisk en helt almindelig person, som pludselig står over for en livstruende situation. Denne karakter har ofte fejl og sårbarheder, som gør dem mere relaterbare. En hovedperson i en roman kaldes også for en protagonist.

En modstander med en uhyggelig motivation: Gyserromanen præsenterer en antagonist – et monster, en morder eller en overnaturlig kraft – som er drevet af en uforståelig ondskab og ikke kan overtales eller forhandles med.

Psykologisk terror og spænding: Romanen bygger gradvist spændingen op, så læseren konstant er på stikkerne. Den psykologiske terror kan handle om, at en karakter langsomt mister forstanden, eller at der sættes spørgsmålstejn ved virkeligheden.

Plot og pacing: Tempoet og opbygningen af historien er afgørende for at skabe frygt. Forfatteren kan bruge:

- Uforudsigelighed: pludselige drejninger og uventede begivenheder.
- Cliffhangers: uafsluttede scener, der får læseren til at ville læse videre.
- Falske spor: detaljer, der med vilje vildleder læseren, så vedkommende ikke kan gennemskue plottet.

Ofre og uundgåelig død: Mange gyserhistorier indeholder elementer af isolation, dødsfald og den skrøbelighed, der findes i menneskelivet. Karaktererne kan være fanget i en situation, hvor de er alene og må kæmpe til sidste blodsdråbe.

Overnaturlige elementer og temaer: Ud over monstre og spøgelser udforsker klassiske gyserromaner ofte temaer som:

- Angst og frygt: Historien dykker ned i grundlæggende menneskelige frygtfaktorer som død og ensomhed.
- Ondskabens natur: Spørgsmålet om, hvor ondskaben kommer fra – er den medfødt, eller skabes den af omstændigheder?
- Tab og sorg: Nogle historier behandler tab og sorg som en kilde til uhygge

HVAD ER EN LÆSELOKKER?

En læselokker er en engagerende aktivitet, der bruges som optakt til et litteraturarbejde for at fange elevernes opmærksomhed og vække deres nysgerrighed for en ny roman. Ved at bruge kreative metoder lokker man eleverne ind i historien, før de overhovedet åbner bogen fx:

1. Skab et scenarie:

- Kan du introducere bogen et andet sted end i klasselokalet? I en skov, i en kirke, i et tog, i en kælder, i et mørkelagt lokale, på biblioteket? Forsøg at skabe en stemning, der afspejler bogens.

2. Mystiske genstande:

- Vis eleverne en række genstande, der er relevante for historien, men uden at forklare sammenhængen: en rygsæk, en mobiltelefon, et klassebillede, en færgebillet?

3. Fragmenter fra historien:

- Lav en collage af korte, spændende citater eller små uddrag fra bogen, som du læser op eller hænger op i klassen – måske en uge før læsningen. Hvis romanen er illustreret, kan de også fungere som lokkemad.

4. Rolleleg og karaktergalleri:

- Udklæd dig selv eller en kollega som en af bogens karakterer, eller beskriv nogle personer fra romanens karaktergalleri for eleverne. Du kan også printe navneskilte, som du hænger op i klassen, der kan fungere som fælles notatark, mens I læser.

5. Lyde og stemninger:

- Afspil lyde eller musik, der kan lede elevernes tanker ind i romanens atmosfære, uden at de kender den.

6. Undersøgende opgave:

- Bed eleverne om at søge information om et centralt element i romanen, fx en sjælden kaktus, et historisk sted eller et mytologisk væsen.

7. Oplæsning og eget engagement:

- Læs altid minimum det første kapitel højt. Forbered din oplæsning, så du kan skabe den rette stemning, mens du læser. Eleverne skal mærke dit engagement – at du selv kan lide bogen, og at du har udvalgt den med omhu.

En vellykket læselokker lægger fundamentet for de efterfølgende læsefaser ved at skabe et fælles udgangspunkt og et rum, hvor eleverne er motiverede og nysgerrige på den kommende læsning.